

Abstrakt:

Východiska: Probační a mediační služba (PMS) pracuje s pachateli trestné činnosti, z nichž někteří vykazují také závislostní chování. Závislost pachatele je považována za významný rizikový faktor recidivy trestné činnosti. Dle výroční zprávy PMS dochází od roku 2017 k nárůstu podílu drogové kriminality o 2–3 procentní body ročně, až ke 26 % v roce 2021. Práce se závislymi pachateli vyžaduje specifické znalosti a dovednosti.

Cíle: Cílem práce je identifikovat a analyzovat aktuální potřeby dalšího vzdělávání pracovníků PMS střediska Praha v oblasti adiktologie. Dílčím cílem je zjistit, jaký je dle respondentů podíl pachatelů trestné činnosti se závislostní problematikou a jeho srovnání s oficiální statistikou.

Metody: Sběr dat probíhal formou dotazníkového šetření. Výzkumný soubor činilo 32 probačních pracovníků střediska Praha (z celkových 41), kteří byli vybráni metodou totálního výběru, návratnost činila 78 %. Data byla analyzována za využití metod deskriptivní analýzy. Výzkum proběhl za dodržení etických principů.

Výsledky: Všichni pracovníci považují adiktologické znalosti a dovednosti za důležité pro svou práci. Současnou úroveň svých znalostí ohodnotili průměrnou hodnotou 2,82 a dovedností 2,18. Za zcela dostačující své adiktologické znalosti a dovednosti nepovažuje žádný pracovník. Více než polovina pracovníků (53 %) je s nimi spíše spokojeno. Spíše a zcela nespokojeno s úrovní svých adiktologických znalostí a dovedností je 41 % pracovníků. Potřebu dále se vzdělávat v oblasti adiktologie má 94 % pracovníků. Nejvíce upřednostňované byly čtyři formy vzdělávání: Školení a přednášky, Stáže v zařízení, Představení adiktologické služby a Workshopy. Za největší překážky dalšího vzdělávání v oblasti adiktologie byly označeny vysoké časové a pracovní vytížení (78 %), nedostatek vhodných nabídek (50 %) a vysoká cena kurzů (34 %). 13 % pracovníků se cítí být pro další vzdělávání nedostatečně motivováno. Nejžádanějším tématem dalšího vzdělávání (60 %) byly Motivační rozhovory a Motivace a podpora klienta ke změně.

Odhad pracovníků poukázal na značný podíl klientů se závislostní problematikou, kdy 56 % pracovníků odhadlo, že pracuje se 46 % a více takových klientů. Oficiální statistiky v této oblasti se tak zdají být dlouhodobě podhodnocené.

Závěry: Vzhledem k tomu, že výzkum se zaměřil pouze na pražské středisko PMS, nelze jeho výsledky jednoduše zobecnit na celou ČR. Zájem o ně však projevilo metodické a vzdělávací oddělení, mohou tak posloužit jako podklad pro přípravu dalšího vzdělávání či rozšíření studie na další střediska.

Klíčová slova:

Adiktologie, drogová kriminalita, Probační a mediační služba, vzdělávací potřeby